

УДК 347.77.35

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.87.1.31>

РОЛЬ ДЕРЖАВИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ОХОРОНИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ: ПУБЛІЧНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Канарик Ю.С.,
*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного та господарського права,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
ORCID: 0000-0003-3222-7827*

Канарик Ю.С. Роль держави в забезпеченні охорони інтелектуальної власності: публічно-правовий аспект.

У статті розглянуто публічно-правовий аспект забезпечення охорони прав інтелектуальної власності та роль держави у формуванні ефективної правової політики у цій сфері. Обґрунтовано, що одним із ключових завдань держави є гармонізація національного законодавства з міжнародними стандартами, що дозволить підвищити рівень правового захисту інтелектуальної власності, сприяти залученню інвестицій та розширенню науково-технічного співробітництва. З'ясовано, що держава створює правову базу, регулює механізми захисту та контролю за цілісністю через спеціалізовані органи. Охорона охоплює авторське право, патентування винаходів, захист торговельних марок, географічних зазначень, комерційної таємниці тощо. Розглядаються актуальні проблеми правозастосовної практики у сфері інтелектуальної власності, зокрема високий рівень піратства та контрафакції в Україні та світі. Проаналізовано вплив цифрового піратства, незаконного розповсюдження контенту та фальсифікації продукції на економіку та безпеку суспільства. Окреслено заходи, вжиті державою для посилення правового захисту, зокрема зміни до законодавства, що передбачають збільшення штрафів і кримінальну відповідальність за порушення авторських прав. Визначено необхідність комплексного підходу до боротьби з цими явищами, включаючи правозастосовні, технологічні та освітні ініціативи. У контексті воєнного стану розглянуто правові заходи, спрямовані на забезпечення правовласників, зокрема призупинення строків правових процедур, спрощення адміністративних процесів та можливість відстрочення обов'язкових платежів. Проаналізовано вплив таких заходів на стабільність правової системи та підтримку інноваційної діяльності в кризових умовах. Для покращення ситуації слід вдосконалювати законодавство, посилювати правозастосовну практику, підвищувати правову культуру та впроваджувати цифрові технології контролю, що сприятиме розвитку інновацій та економіки країни. Комплексний підхід до охорони інтелектуальної власності сприятиме економічному зростанню, підвищенню конкурентоспроможності країни та її інтеграції у світовий правовий простір.

Ключові слова: інтелектуальна власність, публічно-правова охорона, державне регулювання, захист, правозастосування, міжнародні стандарти, інноваційний розвиток, цифровізація, воєнний стан.

Kanaryk Yu.S. The role of the state in providing intellectual property protection: public-legal aspect.

The article examines the public-legal aspect of ensuring the protection of intellectual property rights and the role of the state in forming an effective legal policy in this area. It is substantiated that one of the key tasks of the state is the harmonization of national legislation with international standards, which will allow to increase the level of legal protection of intellectual property, promote investment attraction and expansion of scientific and technical cooperation. The article considers current problems of law enforcement practice in the field of intellectual property, in particular the high level of piracy and counterfeiting in Ukraine and the world. It was found that the state creates a legal framework, regulates

mechanisms for protection and control over integrity through specialized bodies. The impact of digital piracy, illegal distribution of content and counterfeiting of products on the economy and security of society is analyzed. The measures taken by the state to strengthen legal protection are outlined, in particular, amendments to the legislation that provide for increased fines and criminal liability for copyright infringement. The need for a comprehensive approach to combating these phenomena is identified, including law enforcement, technological and educational initiatives. In the context of martial law, legal measures aimed at ensuring rights holders are considered, in particular, the suspension of legal procedures, simplification of administrative processes and the possibility of postponing mandatory payments. The impact of such measures on the stability of the legal system and support for innovative activity in crisis conditions is analyzed. To improve the situation, it is necessary to improve legislation, strengthen law enforcement practice, increase legal culture and introduce digital control technologies, which will contribute to the development of innovation and the country's economy. A comprehensive approach to intellectual property protection will contribute to economic growth, increase the country's competitiveness and its integration into the global legal space.

Key words: intellectual property, public legal protection, state regulation, protection, law enforcement, international standards, innovative development, digitalization, martial law.

Постановка проблеми. Забезпечення охорони інтелектуальної власності є важливим завданням держави, оскільки воно впливає на розвиток національної економіки, стимулювання інноваційної діяльності та дотримання прав людини. У сучасних умовах глобалізації та цифровізації виникають нові виклики, пов'язані з ефективністю правового регулювання та захисту інтелектуальних прав, зокрема щодо авторських прав, патентного права, товарних знаків тощо.

Публічно-правовий аспект охорони інтелектуальної власності включає розробку та імплементацію законодавчих норм, діяльність спеціалізованих державних органів, а також застосування механізмів юридичної відповідальності за порушення відповідних прав. Проте на практиці державне регулювання у цій сфері стикається з проблемами, такими як недосконалість нормативно-правової бази, недостатня ефективність правозастосовної діяльності, проблеми в міжнародному співробітництві щодо протидії порушенням прав інтелектуальної власності.

Крім того, важливим аспектом є необхідність гармонізації національного законодавства з міжнародними стандартами у сфері інтелектуальної власності, що сприятиме зміцненню правового захисту, підвищенню інвестиційної привабливості країни та розвитку інноваційного потенціалу. В умовах цифрової трансформації особливої уваги потребує захист об'єктів інтелектуальної власності в інтернет-просторі, зокрема боротьба з піратством, незаконним використанням творів та розвиток механізмів ліцензування, контрафакцією. Відтак, держава повинна не лише вдосконалювати законодавчу базу, а й забезпечувати ефективний контроль, співпрацюючи з міжнародними інституціями та приватним сектором для комплексного вирішення зазначених проблем.

Метою дослідження є аналіз ролі держави у забезпеченні охорони інтелектуальної власності через призму публічно-правового регулювання, визначення основних проблем у цій сфері та розробка пропозицій щодо їх вирішення.

Стан опрацювання проблематики. Окремі питання місця та ролі держави в забезпеченні охорони інтелектуальної власності були розглянуті в працях таких науковців: О.П. Світличного, І.В. Абдуліної, Г.О. Андрушука, Ю.Л. Бошицького, М.В. Гаєвець, В.В. Галулька, О.Ф. Дорошенка, О.М. Коротун, О.П. Орлюк, та інших. Втім, комплексний аналіз ролі держави в забезпеченні охорони інтелектуальної власності з урахуванням сучасних викликів, таких як цифровізація, глобалізація, розвиток штучного інтелекту та необхідність гармонізації національного законодавства з міжнародними стандартами, залишається недостатньо дослідженим.

Виклад основного матеріалу. Протягом життя людина постійно взаємодіє з об'єктами інтелектуальної власності, адже вони присутні в різних сферах повсякденної діяльності. При цьому неминуче постають питання щодо їх використання та правового захисту. Сфера інтелектуальної власності має глибоке історичне коріння, і її становлення та динамічний розвиток нерозривно пов'язані з еволюцією людства, що особливо помітно в сучасному світі.

Одним із важливих напрямів правової охорони, яка переживає в сучасних умовах період динамічного, теоретичного й практичного становлення, є захист інтелектуальної власності, оскільки інтелектуальна діяльність у ХХІ столітті стає одним із найбільш важливих напрямів соціально корисної діяльності [1, с. 150].

Поняття «інтелектуальна власність» закріплене у статті 2 Конвенції про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності, підписаної в Стокгольмі 14 липня 1967 року, яка набрала чинності для України 26 квітня 1970 року. Відповідно до положень цієї Конвенції, інтелектуальна власність охоплює сукупність прав, що стосуються різних об'єктів нематеріальної діяльності, зокрема: літературних, художніх і наукових творів; виконавської діяльності артистів, звукозапису, радіо- і телевізійних передач; винаходів у всіх галузях людської діяльності; наукових відкриттів; промислових зразків; товарних знаків, знаків обслуговування, фірмових найменувань і комерційних позначень; а також захисту від недобросовісної конкуренції та інших прав, пов'язаних з інтелектуальною діяльністю у виробничій, науковій, літературній і художній сферах [2].

Важливість інтелектуальної власності підтверджується тим, що багато сучасних держав закріплюють її значення на конституційному рівні. Зокрема, Конституція України у статті 41 гарантує кожній людині право «володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності». Крім того, стаття 54 забезпечує громадянам свободу літературної, художньої, наукової та технічної творчості, а також захист інтелектуальної власності, авторських прав і матеріальних та моральних інтересів, що виникають у зв'язку з різними видами творчої діяльності. Водночас кожен має право на результати своєї інтелектуальної праці, і їх використання або поширення без згоди автора заборонене, за винятком випадків, передбачених законом [3].

В українському законодавстві поняття інтелектуальної власності закріплене у Цивільному кодексі України, де визначено, що право інтелектуальної власності – це право особи на результат інтелектуальної, творчої діяльності або на інший об'єкт права інтелектуальної власності, визначений цим Кодексом та іншими законами. Таким чином, національне законодавство розглядає інтелектуальну власність як правову категорію, що включає комплекс майнових і немайнових прав, спрямованих на охорону результатів творчої діяльності, а також регламентує порядок їх використання та захисту [4].

На думку Світличного О.П. у найширшому розумінні «інтелектуальна власність» означає закріплені нормативно-правовими актами права, які є результатом інтелектуальної творчої діяльності особи. У загальнозживаному розумінні «інтелектуальна власність» – це права особи на результати творчої діяльності людини в науковій, художній, виробничій та інших сферах, які є об'єктом цивільно-правових відносин у частині права кожного володіти, користуватися і розпоряджатися результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності [5, с. 9].

У цьому контексті слід підтримати точку зору Орлюк О.П. яка зазначає, що право не може безпосередньо регулювати процес інтелектуальної чи творчої діяльності, оскільки він виходить за межі дії правових норм. Однак після завершення творчого процесу, незалежно від форми матеріалізації його результатів, в дію вступають правові механізми, що забезпечують суспільне визнання, встановлюють правовий режим відповідного об'єкта та гарантують охорону прав і законних інтересів його автора. Таким чином, результати інтелектуальної та творчої діяльності стають об'єктами правових відносин лише після набуття ними об'єктивної форми, яка дозволяє їх сприйняття іншими особами [6, с. 14].

Виділяються такі форми реалізації інтелектуальної власності: 1) авторське право; 2) суміжні права; 3) право інтелектуальної власності на наукове відкриття; 4) право інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок; 5) право інтелектуальної власності на komponування інтегральної мікросхеми; 6) право інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію; 7) право інтелектуальної власності на сорт рослин, породу тварин; 8) право інтелектуальної власності на комерційне найменування; 9) право інтелектуальної власності на торговельну марку; 10) право інтелектуальної власності на географічне зазначення; 11) право інтелектуальної власності на комерційну таємницю [7].

На сучасному етапі розвитку суспільства держава активно впроваджує правову політику у сфері інтелектуальної власності шляхом ухвалення різноманітних нормативно-правових актів. Проте, аналіз чинного законодавства свідчить про відсутність цілісного та узгодженого підходу до регулювання правовідносин у цій сфері, адже результати інтелектуальної діяльності потребують особливого правового захисту. Це значною мірою зумовлено особливостями правової політики у даній галузі. Відтак, слушною є позиція академіка Ю.С. Шемшученка, який наголошує, що фундаментальною ідеєю правової політики має бути її інституційний зв'язок із правом. Політика виявляє суспільні проблеми та ініціює їх вирішення перед владою, тоді як право надає цим рішенням юридичну форму й забезпечує їх реалізацію на державному рівні [8, с. 34].

Стан національної правової політики у сфері захисту прав інтелектуальної власності має важливе значення для суспільства та держави, оскільки інтелектуальна власність відіграє ключову роль у розвитку суспільства, будучи рушієм, що сприяє прискоренню економічного та соціального зростання. Взаємозв'язок держави та механізмів правового регулювання у цій сфері зумовлений тісним зв'язком між державою і правом, адже саме держава як носій політичної влади реалізує правотворчу, правозастосовну та правоохоронну функції через свої органи [9, с. 220].

Ефективність національної правової політики у сфері інтелектуальної власності залежить від здатності держави забезпечити належний рівень охорони та захисту прав правовласників, створити сприятливі умови для інноваційної діяльності та забезпечити адаптацію законодавства до сучасних викликів. Особливо це актуально в умовах воєнного стану, коли правова система має не лише зберігати стабільність, а й бути гнучкою для реагування на кризові ситуації.

Держава відіграє ключову роль у забезпеченні охорони та захисту всіх форм реалізації інтелектуальної власності шляхом створення ефективної нормативно-правової бази, функціонування відповідних державних інституцій та міжнародної співпраці у цій сфері. Зокрема:

1) Авторське право та суміжні права охороняються через національне законодавство, що регламентує порядок реєстрації, використання та захисту прав авторів, виконавців, виробників фонограм і відеогам. Держава здійснює контроль за дотриманням прав через спеціалізовані органи, такі як Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ), а також через судову систему.

2) Права на наукові відкриття, винаходи, корисні моделі, промислові зразки забезпечуються шляхом патентування, що дозволяє авторам отримати правовий захист своїх розробок. Держава регулює цей процес через механізм надання патентів та впровадження механізмів відповідальності за порушення патентного права.

3) Компонування інтегральних мікросхем захищається на законодавчому рівні, зокрема через спеціальні реєстраційні процедури, що дозволяють запобігати незаконному копіюванню та використанню.

4) Раціоналізаторські пропозиції, селекційні досягнення (сорти рослин, породи тварин) потребують державного визнання та реєстрації, що сприяє їхньому правовому захисту й комерціалізації.

5) Торговельні марки, географічні зазначення, комерційні найменування регулюються нормами національного законодавства та міжнародними угодами, такими як Мадридська система міжнародної реєстрації знаків, що дозволяє правовласникам захищати свої права в різних країнах.

6) Комерційна таємниця охороняється через законодавчі механізми, які забороняють неправомірне розголошення конфіденційної інформації та запроваджують юридичну відповідальність за порушення таких прав.

Окрім цього, держава здійснює контроль за дотриманням норм інтелектуальної власності через судову практику, адміністративні процедури, боротьбу з контрафакцією та піратством, а також гармонізацію національного законодавства з міжнародними стандартами. Важливим аспектом є міжнародне співробітництво, яке сприяє ефективному захисту прав інтелектуальної власності у глобальному масштабі.

В умовах воєнного стану в Україні надзвичайно важливо створити ефективні правові механізми захисту інтересів громадян та суб'єктів господарювання, в тому числі й у сфері інтелектуальної власності. Держава має забезпечити збереження прав на об'єкти інтелектуальної власності, мінімізуючи негативний вплив війни на економічний розвиток та інноваційну діяльність.

Відповідно до Закону України «Про захист інтересів осіб у сфері інтелектуальної власності під час дії воєнного стану, введеного у зв'язку із збройною агресією Російської Федерації проти України» від 1 квітня 2022 року було внесено суттєві зміни до національного законодавства у сфері інтелектуальної власності. Зокрема, призупинено перебіг строків для здійснення правових дій, пов'язаних з охороною прав інтелектуальної власності, а також строків процедур набуття цих прав, визначених спеціальними законами України. Крім того, особам, які мають право вчиняти юридично значущі дії щодо охорони та захисту інтелектуальної власності, надано можливість подавати необхідні документи (заяви, клопотання, заперечення, відповіді тощо), передбачені спеціальними законами та підзаконними актами у сфері інтелектуальної власності, протягом 90 днів після скасування воєнного стану. При цьому заявникам не потрібно сплачувати збори за продовження чи поновлення відповідних строків [10].

Особливу увагу, варто звернути на проблеми, пов'язані з недосконалістю правозастосовної практики та недостатньою ефективністю механізмів протидії порушенням у сфері інтелектуальної власності, що є актуальними для України та багатьох інших країн. Зокрема, поширеною проблемою є високий рівень піратства та контрафакції. Наприклад, незаконне розповсюдження фільмів, музики та програмного забезпечення через онлайн-ресурси, такі як «Fs.to», «EX.ua» (які були закриті, але їх аналоги продовжують з'являтися), свідчить про складність боротьби з цифровим піратством. Відсутність ефективних механізмів блокування таких ресурсів і тривалість судових процесів ускладнюють захист прав правовласників. Через економічну кризу, викликану війною, знижується платоспроможність населення, що сприяє збільшенню попиту на безкоштовний контент та підроблену продукцію.

На думку Бежевець А.М. в Україні наразі фіксується збільшення кількості правопорушень, пов'язаних з піратством та контрафакцією [11, с. 49]. Андрощук Г. у свою чергу зазначає, що порушення прав інтелектуальної власності, зокрема комерційне підроблення та цифрове піратство, є серйозною проблемою для багатьох країн світу та Європейського Союзу. Вони завдають значних фінансових збитків європейським правовласникам, підриваючи стабільність бізнес-моделей, що базуються на інтелектуальній власності. Крім того, такі порушення несуть пряму загрозу суспільству та здоров'ю населення, наприклад, через поширення фальсифікованих лікарських засобів, медичного та технологічного обладнання [12, с. 97].

Варто відмітити, що на рівні держави у 2022 році було зроблено суттєвий крок у посиленні захисту авторських і суміжних прав шляхом ухвалення змін до КУпАП, Кримінального кодексу та Кримінального процесуального кодексу України, в тому числі й що може включати в себе відповідальність за піратство та контрафакцію. Закон спрямований на гармонізацію національного законодавства з європейськими стандартами та передбачає посилення санкцій за правопорушення у цій сфері. Зокрема, збільшено штрафи за незаконне використання об'єктів інтелектуальної власності (ст. 52-2 КУпАП) та посилено кримінальну відповідальність за порушення авторського права (ст. 176 КК України), що тепер передбачає штрафи, виправні роботи або позбавлення волі до двох років. Також введено нову статтю 176-1 КК України про фінансування порушень авторських і суміжних прав, що розширює підстави для кримінального переслідування за такі правопорушення [13].

Втім, для вирішення проблеми зростання рівня піратства та контрафакції під час воєнного стану необхідний комплексний підхід. Насамперед, слід посилити правозастосовну діяльність, зокрема шляхом активного моніторингу та блокування нелегальних ресурсів, підвищення штрафів і санкцій за порушення прав інтелектуальної власності, а також зміцнення міжнародної співпраці у боротьбі з контрафактною продукцією. Важливим кроком є впровадження цифрових технологій для виявлення та маркування товарів, що дозволить ефективніше контролювати розповсюдження нелегальної продукції.

Окрім правових і технологічних заходів, необхідно підвищувати рівень правової культури громадян через освітні кампанії та підтримку легальних цифрових платформ. Держава також повинна забезпечити спрощену реєстрацію прав інтелектуальної власності, фінансову підтримку авторам і підприємцям, які працюють у сфері інновацій, а також створювати сприятливі умови для розвитку ліцензійного контенту. Поєднання цих заходів сприятиме захисту правовласників, стимулюванню економічного розвитку та зменшенню рівня правопорушень у сфері інтелектуальної власності.

Роль держави у забезпеченні охорони інтелектуальної власності в умовах дії правового режиму воєнного стану полягає не лише у створенні тимчасових правових механізмів, а й у збереженні цілісності національної системи захисту прав інтелектуальної власності. Адже, вона виступає гарантом прав суб'єктів інтелектуальної власності, сприяючи зменшенню правових ризиків та забезпеченню правової визначеності навіть у складних умовах. Державна політика у цій сфері спрямована на підтримку правовласників, стимулювання інноваційної діяльності та інтеграцію національної системи охорони інтелектуальної власності у міжнародний правовий простір.

Запроваджені правові механізми спрямовані на збереження прав інтелектуальної власності, підтримку інноваційного потенціалу країни та адаптацію правової системи до кризових умов, що сприятиме подальшому відновленню економіки після завершення воєнних дій. Крім того, заходи, вжиті державою, створюють передумови для покращення захисту інтелектуальної власності у майбутньому, зокрема через вдосконалення національного законодавства та підвищення рівня правової культури у цій сфері.

Висновки. Держава відіграє ключову роль у забезпеченні охорони інтелектуальної власності, оскільки саме вона формує нормативно-правову базу, визначає механізми захисту та здійснює контроль за дотриманням законодавства. Інтелектуальна власність є важливим чинником економічного та соціального розвитку, а її правова охорона забезпечує стимули для творчої та інноваційної діяльності. Однак аналіз чинного законодавства свідчить про наявність певних прогалин та необхідність удосконалення правозастосовної практики, особливо в контексті посилення відповідальності за порушення прав інтелектуальної власності.

В умовах воєнного стану постає необхідність забезпечення безперервності захисту прав інтелектуальної власності, мінімізації негативного впливу кризи на суб'єктів господарювання та адаптації законодавства до нових викликів. Запроваджені у 2022 році зміни, зокрема посилення кримінальної та адміністративної відповідальності за піратство та контрафакцію, стали важливим кроком у цьому напрямку. Водночас, недостатня ефективність механізмів протидії цифровому піратству та контрафакції вимагає подальшого удосконалення законодавчих норм та активізації міжнародного співробітництва.

Для підвищення ефективності охорони інтелектуальної власності необхідно вдосконалювати національне законодавство, зміцнювати правозастосовну практику, підвищувати рівень правової культури населення та розвивати цифрові механізми контролю за дотриманням прав інтелектуальної власності. Комплексне поєднання цих заходів сприятиме посиленню захисту правовласників, зменшенню рівня піратства та контрафакції, а також стимулюватиме інноваційний розвиток економіки України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Галуцько В.В. Адміністративно-правова охорона права власності в Україні: дис. ...доктора юрид. наук: 12.00.07. Харків. 2009. 498 с.
2. Конвенція про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності від 14 липня 1967 року. *Митна енциклопедія*: у 2 т. / І.Г. Бережнюк (відп. ред.) та ін. Хмельницький: ПП Мельник А.А., 2013. Т. 1. А–Л. 472 с.
3. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr#Text>.
4. Цивільний кодекс України: від 16 січня 2003 року № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.
5. Світличний О.П. Право інтелектуальної власності: Підручник. Вид. 2, змін. і доп. Київ. НУБіП України, 2016. 355 с.
6. Право інтелектуальної власності: навчальний посібник. О.П. Орлюк, А.О. Кодинець, І.В. Кривошеїна, Ю.В. Носік та ін. Київ: Юрінком Інтер, 2021. 482 с.
7. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15/ru/ed20131011#Text>.
8. Шемшученко Ю.С. Що є право? *Антологія української юридичної думки*. 2005. 10 т. С. 30–46.
9. Колодій А.М., Копейчиков В.В., Лисенков С.Л. та ін. Загальна теорія держави і права: навч. посібник. Київ. Юрінформ, 1999. 320 с.
10. Про захист інтересів осіб у сфері інтелектуальної власності під час дії воєнного стану, введеного у зв'язку із збройною агресією Російської Федерації проти України: Закон України від 01 квітня 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2174-IX#Text>.
11. Бежевець А.М., Гребенчук А.І. Найбільш поширені порушення авторського права і суміжних прав в Україні та способи захисту від них. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 5. С. 49–51. URL: http://lsej.org.ua/5_2021/12.pdf.
12. Андрощук Г.О. Цифрове піратство та контрафакція в умовах цифрової трансформації: аналіз стану, тенденції, механізми протидії. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2023. № 3. С. 97–108. DOI: <https://doi.org/10.33731/32023.282327>.
13. Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України щодо відповідальності за порушення авторського права і (або) суміжних прав: Закон України від 01.12.2022 № 2803-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2803-20#Text>.